

O B S A H

J. K., Předmluva	5
H. Höffding, Úvod	6
JOSEF KRÁL: FILOSOFIE STAROVĚKÁ A STŘEDOVĚKÁ	7

Filosofie starověká

I. Období předsokratovské	9
--	---

Počátky řecké kultury 9. *Mythologické, prelogické období* (Homér 10, Hesiodos, Ferekydes 11, sedm mudrců, mysterie 12). *Filosofie ionská* (Thales 12, Anaximandros, Anaximenes, Hippon, Diogenes 13), *Hera-kleitos* 13. *Pythagoras* 14, *pythagorovci* 16. *Eleaté* (Xenofanes 16, Parmenides, Zenon, Melissos 17). *Pluralisté* (Empedokles 17, Anaxa-goras, žáci 18). *Atomistický materialism* (Leukippos 19, Demokritos 20, žáci 21).

II. Sokratovská filosofie	21
--	----

Sofisté 21: Protagoras, Gorgias, Prodikos, Hippias a d. 22. *Sokrates* 23. *Sokratovské školy*: Xenofon a j. 25, *megarská* (Eukleides a d. 25), *elidskoeretrejská* (Faidon) 26, *kynická* (Antisthenes, Diogenes, pozd-ní kynici) 26, *hedonistická* (Aristippos, Theodoros, Hegesias, Anni-keris, Euhemeros) 27.

III. Klasické soustavy	28
---	----

Platon 28. *Starší Akademie* (Xenokrates a j.) 35. *Aristoteles* 36. *Pe-ripatos* (Theofrastos, Eudemos, Andronikos, Alexandros a j.) 44.

IV. Helenistickořímské období	44
--	----

Stoická filosofie (Zenon, Kleanthes, Chrysippos) 45. *Střední Stoa* (Panaitios, Poseidonios) 50. *Pozdní čili římská Stoa* (Seneka 51, Ru-fus, Epiktetos, Marcus Aurelius 52). *Epikuros* 52, jeho škola, Lukre-cius Karus 55, *Skepse* (Pyrrhon 56, Timon, Arkesilas 56, Karneades Ainesidemos 57, Agrippa, Sextos Empeirikos 58), Cicero 59. *Orien-tální synkretismy* 59 (Aristobulos, Filon 60, novopythagoreism 61). *Novoplatonismus* (Plotinos 61, Porfyrios 63, Iamblichos, Aidesios, Proklos, Damaskios, škola alexandrinská 63, Boethius, Capella 64).

Filosofie středověká

I. Patristika	65
--------------------------------	----

Prvotní křesťanství (Pavel, Jan 65), *gnose* (Valentinus a j. 66), *apo-logeté* (Justinus 66, Ireneus, Tertullian, Minucius Felix, Arnobius, Laktancius 67). *Alexandrinská škola* (Klemens, Origenes 67, Diony-sios 68). *Východní otcové* (Řehoř z Nyssy 68). *Západní otcové* (Ambrož, Augustin 68). *Mystika a školská filosofie* (Dionysios Areo-pagita 71, Maximus Confessor, Jan z Damašku, Claudius Mamertus, Cassiodorus a j. 72).

II. Scholastika

Doba Karla Velikého, Jan Scotus Erigena 72, Raná scholastika, dialektici, základní problémy (Gerbert z Aurillacu, Berengar z Toursu 73, Petrus Damiani 74), Anselm z Canterbury 74, Roscellin 75, Gaunilo, Vilém de Champeaux 75. Petr Abelard 76. *Platonici* (škola Chartresská) 77. *Mystika* (Bernard z Clairvaux 77, škola Svatoviktorská 78). *Summisté* (Petrus Lombardus, Jan ze Salisbury) 78. *Arabská filosofie* (Alkindi, Alfarabi, Avicenna, Algazel, Avempace, Abubaker, Averroes) 79. *Židovská filosofie* (Saadja, Avicbron, Maimonides) 80.

Vrchol scholastiky

Hlavní podmínky 80. *První soustavné pokusy* (Gundisalvi, Alexander z Hales, Jan Fidanza Bonaventura) 81. Albert Veliký 82. Tomáš Akvinský 82, *Latinský averroism* (Siger z Brabantu), R. Lullus 85, Roger Bacon 86. *Voluntarism*: Duns Scotus 87. *Nominalism*: Vilém Occam, Jan Buridanus 88. *Mystika* (Mistr Eckehart a německá mystika, Petr d'Ailly, Gerson) 89.

HARALD HÖFFDING: FILOSOFIE NOVOVĚKÁ, přel. Miloslav Novotný
zrevidoval Jos. Král 91

I. Filosofie renaissanční 93

A. *Objevení přirozeného člověka* (Pomponazzi, Machiavelli 93, Montaigne, Vives 94, Melanchthon, Althaus, Bodin, de Groot 95, Herbert z Cherbury, Jacob Böhme 96, de la Ramée, Sanchez, Francis Bacon 97). B. *Nový obraz světa* (M. Cusanus 99, Telesio 100, Koperník 101, G. Bruno 102). C. *Nová věda* (L. da Vinci, Kepler 105, Galilei 106).

II. Velké soustavy 107

Descartes 107, Geulinx, Malebranche 111, Pascal 112, P. Bayle 113, Hobbes 113, Spinoza 116, Leibniz 120.

III. Anglická filosofie zkušenostní 124

Locke 125, Newton 127, Berkeley 128, Shaftesbury 129, Hutcheson, Butler, Mandeville 130, Hume 131, Smith 133, Hartley, Priestley, Reid 134.

IV. Osvícenská filosofie ve Francii a v Německu 135

A. *Francouzská filosofie osvícenská a Rousseau* (Voltaire 135, Montesquieu, Condillac, La Mettrie, Holbach, Helvetius 136, Diderot, Rousseau 137). B. *Německá osvícenská filosofie a Lessing* (Wolff 140, Mendelssohn, Tetens, Edelmann, Reimarus, Crusius, Lambert, Lessing 141).

V. Immanuel Kant a kritická filosofie 142

Kant A. *Theoretické problémy* 143. B. *Ethickonáboženský problém* 148. C. *Odpůrci a první pokračovatelé* (Hamann, Herder 152, Jacobi, Reinhold, Schulze, Maimon 153, Schiller 154).

VI. Filosofie romantického období 154

A. *Spekulativní systémy* (Fichte 155, Schelling 157, Hegel 159). B. *Kritičtí romantikové* (Schleiermacher 162, Schopenhauer 164, Boström, Sibbern, Kierkegaard 166). C. *Spodní proud kritické filosofie v romantickém období* (Fries 168, Herbart 169, Beneke 170). D. *Přechod od romantiky k pozitivismu* (rozklad hegelovské školy, Feuerbach 171).

VII. Positivismus 173

A. *Francouzská filosofie v 19. stol. před Comtem* (de Maistre, Cabanis 173, de Tracy, Maine de Biran, Ampère, Cousin 174, Saint-Simon

175). B. Comte 175, pozitivisté 178. C. *Anglická filosofie 19. stol. před Stuartem Millem* (Bentham, James Mill 178, Coleridge, Carlyle 179, Hamilton, Mansel, Whewell 180). D. John Stuart Mill 180 (Sidgwick 183). E. *Vývojová filosofie* (Darwin 184, Spencer 185). F. *Positivismus v Německu a v Itálii* (Dühring 189, Ardigò 190).

VIII. Nová zpracování problému bytí na realistickém základě	192
Moleschott, Büchner, Czolbe 192, Haeckel 193. A. <i>Nový idealismus v Německu</i> (Lotze 193, Eduard v. Hartmann 194, Fechner 195, Wundt 196). B. <i>Nový idealismus v Anglii a Francii</i> (Bradley 198, James Ward 199, Fouillée 199).	
IX. Nová zpracování problému poznání a hodnoty	200
I. <i>Problém poznání</i> . A. <i>Německé novokantovství</i> (Lange, Cohen 201, Natorp, Cassirer, Windelband, Rickert 202). B. <i>Francouzský kriticismus a filosofie diskontinuity</i> (Renouvier, Boutroux 203, Bergson 204). C. <i>Ekonomickobiologická teorie poznání</i> (Maxwell, Mach 205, Avenarius, James 206). II. <i>Problém hodnocení</i> (Guyau 207, Nietzsche 208, Eucken, James 210).	

JOSEF KRÁL: DODATEK

Hlavní směry současné filosofie	212
Pragmatism 212 (Dewey, Schiller 213, Vaihinger 214). Filosofie hodnot 214. Evolucionism (Hobhouse 214, Lalande, Morgan, Alexander 215). Iracionální směry filosofické (Bergson, Losskij 215, Müller-Freienfels, Keyserling, metoda porozumění, Maier 216). Novopositivism (Schlick, Carnap a d.) 216. Biologicky orientovaná metafysika (Driesch 217, holism — Smuts, Spann, Stern 218). Fenomenologie a existenciální filosofie (Husserl 218, Scheler, Heidegger, Jaspers, N. Hartmann 220). Realism a racionalism (Russell, neorealism 221, nový kritický realism, Santayana 222, idealism, materialism, Höffding 222).	
Nástin vývoje české filosofie	223
Literatura	231